

Vít Macháček

Chapters in a cross-country analysis of science

Dissertation Thesis

Praha, 25. října, 2023

Abstrakt

Dizertace se skládá ze tří nezávislých kapitol

Kapitola 1 – Predátorské publikování ve Scopusu představuje data o průniku tzv. predátorských časopisů do bibliometrických databází. Kapitola staví na datech z databáze Scopus zkombinované s obsahem tzv. Beallových seznamů. Na základě toho jsme identifikovali 324 potenciálně predátorských časopisů. V dalším kroku jsou publikace v těchto časopisech srovnány s celkovým počtem publikací z daného státu. Výsledky odhalují pozoruhodnou heterogenitu napříč státy. Zatímco nejvíc zasažené státy – Kazachstán či Indonésie - publikovaly v těchto časopisech přes 17 % z celého publikačního výstupu, tento podíl byl méně než 1 % v málo zasažených státech.

Druhá kapitola analyzuje kariérní trajektorie výzkumníků na 1 130 univerzitách zařazených v Leiden Ranking 2020. Výzkumníci s afilací na některé z těchto univerzit v roce 2018 byly rozděleny do kategorií podle afilace uváděné na počátku jejich kariéry: i) insideři publikovali svůj první článek na stejné univerzitě, ii) domácí outsideři začali na jiné univerzitě ve stejné zemi a iii) zahraniční outsideři začali publikovat ve zcela jiné zemi. Podíl insiderů lze použít jako proxy pro tendenci univerzit k zapojení do akademického inbreedingu – často kritizované praxi univerzit najímat své vlastní absolventy. Práce identifikuje robustní prostorovou strukturu. Univerzity v anglo-saských zemích a v severozápadní Evropě mají tendenci k vysoké mobilitě, ale zbytek Evropy velmi často nabírá své vlastní absolventy. Tato práce je, alespoň pokud víme, první scientometrickou evidencí studující akademickou mobilitu z institucionální perspektivy.

Třetí kapitola – Globalizace vědecké komunikace – měří tendenci publikovat výzkum v domácích časopisech. Metodologie shrnuje 7 indikátorů globalizace pro každý časopis indexovaný ve Scopusu. Tyto indikátory jsou následně agregovány na úroveň jednotlivých zemí a disciplín. V rozvinutých zemích je globalizace vysoká a relativně homogenní. Naopak země bývalého sovětského bloku stále hodně závisí na místních časopisech. Rozvíjející se státy jsou někde mezi těmito skupinami. Role místních časopisů je důležitější v sociální a zdravotnických vědách než ve vědách fyzikálních či vědách o životě.